

YAVAŞ ŞEHİRLERİN (CITTASLOW) KÜLTÜREL MİRAS VE TURİZME ETKİLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ : TÜRKİYE ÖRNEĞİ

*Assessment of Impact Cultural Heritage and Tourism in Slow City (Cittaslow) :
The Case of Turkey*

Emine Banu BURKUT*

ÖZ

İtalyanca ‘citta’ (şehir) ve İngilizce ‘slow’ (yavaş) kelimelerinden oluşan *Cittaslow* “Yavaş Şehir” anlamında kullanılmaktadır. Cittaslow, küreselleşmenin şehirlerin dokusunu, sakinliklerini ve yaşam tarzını standartlaştırmasını ve yerel özelliklerini ortadan kaldırmasını engellemek amacıyla oluşmuş bir şehirler birliğidir. Sakin Şehir yaklaşımı, ülkemizde saklı sayısız tarihi ve kültürel zenginliği ortaya çıkarabilmek için bir fırsat olabilecek özellik taşımaktadır. Cittaslow kriterleri, çevre politikaları, altyapı politikaları, kentsel yaşam kalitesi politikaları, tarım, turizm, esnaf ve sanatkarlara dair politikalar, misafirperverlik, farkındalık ve eğitim için planlar, sosyal uyum, ortaklıklar gibi kriterlerden oluşmaktadır. Türkiye’de 2017 yılı itibarıyla 14 şehir "Yavaş Şehir" ünvanını almaya hak kazanmıştır. Bu şehirler; Akyaka/Muğla, Seferihisar/İzmir, Halfeti/Şanlıurfa, Perşembe/Ordu, Şavşat/Artvin, Taraklı/Sakarya, Vize/Kırklareli, Yalvaç/Isparta, Yenipazar/Aydın, Gökçeada/Çanakkale, Uzundere/Erzurum, Eğirdir/Isparta, Göynük/Bolu ve Gerze/Sinop. Bu çalışma kapsamında, “Yavaş Şehirler (Cittaslow)” yaklaşımı, literatür taramaları ile Yavaş Şehirlerin (Cittaslow)” ortaya çıkmasına neden olan nedenler ve Yavaş Şehir olmaya aday kentlerin yerine getirmesi gereken kriterler ortaya konmaktadır. Ayrıca, Cittaslow hareketinin tarihi süreci ve dünyadaki durumu incelenecektir. Sonuç olarak, Türkiye’de bulunan yavaş şehirlerle ilgili genel bir değerlendirme yapılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Kültürel Miras, Turizm, Yavaş Şehirler, Türkiye

* Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi, Mimarlık ve Tasarım Fakültesi, Mimarlık Doktora Programı
burkutbanu@gmail.com

ICCHT – 2017
ULUSLARARASI KÜLTÜREL MİRAS VE TURİZM KONGRESİ
(INTERNATIONAL CONGRESS ON CULTURAL HERITAGE AND TOURISM)
KONYA, TURKEY
May 19-21, 2017

ABSTRACT

Cittaslow, Italian citta (city) and English slow (slow) of the word “slow city” is used in the sense of. Cittaslow is used in the meaning of "Slow City" which is composed of Italian citta (city) and English slow (slow) words. Cittaslow is a union of cities that has been formed in order to prevent globalization from standardizing the dignity, calmness and lifestyle of the cities and removing the local characteristics. Cittaslow criteria; environmental policies, infrastructure policies, urban quality of life policies, policies on agriculture, tourism, artisans and craftsmen, plans for hospitality, awareness and education, social cohesion. 14 cities have earned the title of "Slow City" in Turkey, 2017. These cities; Akyaka/Muğla, Seferihisar/İzmir, Halfeti/Şanlıurfa, Perşembe/Ordu, Şavşat/Artvin, Taraklı/Sakarya, Vize/Kırklareli, Yalvaç/Isparta, Yenipazar/Aydın, Gökçeada/Çanakkale, Uzundere/Erzurum, Eğirdir/Isparta, Göynük/Bolu, Gerze/Sinop. In this study, “Cittaslow (Slow City)”; through literature reviews, reasons which cause Slow Cities are revealed and criteria that have to be fulfilled by the cities eager to be identified as Slow City are put forward. Additionally, Cittaslow movement’s historical process and the situation throughout the world is examined. As a result, an overall assessment will be made culture, tourism and architecture in the context about slow cities in Turkey.

Keywords: Cultural Heritage, Tourism, Slow City (Cittaslow), Turkey

GİRİŞ

YAVAŞ ŞEHİR (CITTASLOW) KAVRAMI VE TARİHÇESİ

Yavaş Şehir (Cittaslow) un felsefesi yavaş yaşam, yavaş yemek, kent ruhu ve sürdürülebilir kalkınmadır. Yavaş yemek (slow food), yerel kültürün bir parçası olan , duyuları tatmin eden iyi, taze ve lezzetli mevsimlik beslenmedir. Slow Food Hareketi, Carlo Petrini tarafından, 1986 yılında İtalya’nın Langhe Bölgesi’ndeki Cuneo Kenti’nde başlatılmıştır. Hareketin nedeni, Roma Piazza di Spagna’da McDonald’s açılmasına gösterilen tepkidir (Yurtseven, vd., 2010) Cittaslow, kent ruhunun korunarak kalkınmasıdır. Her kentin geçmişinden gelen, kentin tarihi, yerel özellikleri gibi unsurlarından oluşan bir ruhu vardır. Kentin kültürel mirasına sahip

ICCHT – 2017
ULUSLARARASI KÜLTÜREL MİRAS VE TURİZM KONGRESİ
(INTERNATIONAL CONGRESS ON CULTURAL HERITAGE AND TOURISM)
KONYA, TURKEY
May 19-21, 2017

çıkılması büyük önem taşımaktadır. Sürdürülebilir kalkınma ile Küçük kentlerde istihdam ve sosyal olanakların eksikliği nedeniyle özellikle gençler büyük şehirlere göç etmektedir. Ekonomik gücü olmayan kentler zamanla ölmektedir. Kentin kendi kimliğine sahip çıkarak kalkınması mümkündür.

YAVAŞ ŞEHİR (CITTASLOW) LOGOSU

Uluslararası Yavaş Şehirler Birliğinin logo olarak salyangozu kullanması, salyangozun yavaşlık ve dinlenmeyi temsil etmesinden kaynaklanmıştır. Salyangoz yavaş hareket eden ve evi olan kabuğunu gittiği her yere götüren bir canlıdır. Bu yavaşlık düşünmeyi ve ağırbaşlılığı akla getirmektedir (Keskin, 2010)

Şekil 1: Yavaş Şehir (Cittaslow) Logosu (Url 1-2)

YAVAŞ ŞEHİR (CITTASLOW) ÜYELİK SÜRECİ VE KRİTERLERİ

Uluslararası Cittaslow Birliğine üyelik başvuru süreci Cittaslow Türkiye Ağı sekretaryası ve koordinatörlüğü tarafından yürütülmektedir. Birliğe başvuracak kentlerin nüfuslarının 50.000'den az olması ve kent yönetiminin Cittaslow felsefesiyle uyumlu olmaları gerekmektedir. Başvuru mektubunun olumlu değerlendirilmesi durumunda, Cittaslow Türkiye Koordinasyonu (Cittaslow Türkiye Bilim Komitesi ve Yavaş Yaşamı Destekleme Derneği) kente Adaylık Değerlendirme Ziyareti'nde bulunur ve Adaylık Değerlendirme Raporu hazırlar. Kent, Adaylık Değerlendirme Raporu'nun olumlu olması durumunda, Aday Kent ilan edilir. Adaylık Değerlendirme Raporu'nun olumsuz olması durumunda, başvuru

ICCHT – 2017
ULUSLARARASI KÜLTÜREL MİRAS VE TURİZM KONGRESİ
(INTERNATIONAL CONGRESS ON CULTURAL HERITAGE AND TOURISM)
KONYA, TURKEY
May 19-21, 2017

reddedilir. Cittaslow Türkiye Koordinasyonu tarafından, kentin Cittaslow Kriterleri'ne ilişkin eksikliklerini belirten bir Hazırlık Raporu düzenlenir. Hazırlık Raporu'nda, kentin Cittaslow Kriterleri gereğince yapması gerekenler belirtilmektedir. Raporda belirtilen eksiklikler bir yıl içinde tamamlanır. Belirtilen sürede eksiklerini gidermeyen kentin adaylığı iptal edilir. Adaylığı iptal edilen kent, bir yıl geçmeden tekrar başvuruda bulunamamaktadır. Adaylık sürecinde, Hazırlık Raporu'nda belirtilen eksiklikleri giderdiğini belirten kent, Cittaslow Türkiye Koordinasyonu (Cittaslow Türkiye Bilim Komitesi ve Yavaş Yaşamı Destekleme Derneği) tarafından tekrar ziyaret edilir. Koordinasyon, eksiklerin giderilip-giderilmediğini ve adaylık sürecinde gerçekleştirilen faaliyetleri değerlendirilmektedir. Koordinasyon değerlendirmesinin olumlu olması durumunda, kent Başvuru Dosyası'nı hazırlar ve üyelik başvurusunda bulunur. Değerlendirmeyi geçen kentin dosyası, Cittaslow Genel Merkezi'ne (Cittaslow International-İtalya) iletilir ve Genel Merkez'in değerlendirmesi sonucunda Cittaslow üyeliği onaylanmaktadır (Url 2).

Cittaslow Üyelik Kriterleri

İtalya'nın Greve in Chianti kentinde 1999 yılında kurulan Cittaslow Birliği nüfusu 50.000 altında olan kentlerin üye olabildiği uluslararası bir belediyeler birliğidir. Birliğe üye olmak ve birliğin belirlediği kriterleri gerçekleştirmek için projeler geliştirmek ve uygulamak gerekmektedir (<http://cittaslowturkiye.org>) Kentlerin kriterler çerçevesinde yaptığı çalışmalar puanlanmakta ve bir kentin üye olması için 50 ve üzerinde puan alması gerekmektedir. 1999 yılında birliğin belirlediği kriterler, birliğin sadece İtalya veya Avrupa'da değil bütün dünyada yayılması ile evrensel bir hale getirilmeye çalışılmıştır. Uluslararası Bilim Komitesi tarafından yapılan çalışmanın Birlik tarafından onaylanmasının ardından geçerli olan yeni kriterler ilk aşamada deneme amaçlı bir sene deneme süresine tabi tutulmaktadır (Url 2) (<http://cittaslowturkiye.org>).

1.Çevre Politikaları

1.1.Hava temizliğinin yasa tarafından belirtilen parametrelerde olduğunun belgelenmesi *¹

1.2. Su temizliğinin yasa tarafından belirtilen parametrelerde olduğunun belgelenmesi *

¹ Yeni kriterlerin eskilerinden en önemli farklılıklarından biri perspektif ve zorunlu kriterlere yer verilmesidir. Zorunlu kriterler o konuda yapılan çalışmaların mevcudiyetinin zorunlu olduğu kriterlerdir ve kriter listesinde bir asteriks (*) ile belirtilirler. Perspektif kriterler ise iki asteriks ile belirtilen (**) ve aday kent tarafından geleceğe yönelik daha kesin ve imtiyazlı taahhütlerin benimsendiği kriterlerden oluşmaktadır.

ICCHT – 2017
ULUSLARARASI KÜLTÜREL MİRAS VE TURİZM KONGRESİ
(INTERNATIONAL CONGRESS ON CULTURAL HERITAGE AND TOURISM)
KONYA, TURKEY
May 19-21, 2017

- 1.3. Halkın içme suyu tüketiminin ulusal ortalamayla karşılaştırılması
- 1.4. Kentsel katı atıkların ayrıştırılarak toplanması *
- 1.5. Endüstriyel ve evsel kompostlamanın desteklenmesi
- 1.6. Kentsel ya da toplu kanalizasyon için atık su arıtma tesisinin bulunması *
- 1.7. Binalarda ve kamu kullanım alanlarında enerji tasarrufu
- 1.8. Kamunun yenilebilir enerji kaynaklarından enerji üretimi
- 1.9. Görsel kirliliğin ve trafik gürültüsünün azaltılması
- 1.10. Kamusal ışık kirliliğinin azaltılması *
- 1.11. Hane başına düşen elektrik enerjisi tüketimi
- 1.12. Biyoçeşitliliğin korunması.

2.Alt Yapı Politikaları

- 2.1. Kamu binalarına bağlı verimli bisiklet yolları
- 2.2. Mevcut bisiklet yollarının araç yollarıyla kilometre üzerinden karşılaştırılması *
- 2.3. Metro ve otobüs durakları gibi aktarma merkezlerinde bisiklet park yerleri
- 2.4. Özel taşıt kullanımına alternatif olarak eko ulaşım planlanması (Elektrikli otobüs, dik yokuşlarda yürüyen merdivenler vb.)
- 2.5. Engellilere yönelik mimari engellerin kaldırılması *
- 2.6. Aile hayatı ve hamile kadınlar için girişimler (Kent merkezlerinde ve/veya hastanelerde hamileler için özel park yeri ayrılması gibi)
- 2.7. Sağlık hizmetlerine onaylanmış ulaşılabilirlik
- 2.8. Kent merkezlerinde malların sürdürülebilir dağıtımı (Tarihi kent merkezlerinde mal dağıtımı için havayı kirleten araçlar yerine elektrikli veya motorsuz taşıtlar gibi kirlilik yaratmayan taşıtların tercih edilmesi)
- 2.9. Şehir dışında çalışan şehir sakinlerinin oranı *

3.Kentsel Yaşam Kalitesi Politikaları

- 3.1. Kentin direnci için planlama ** [1]
- 3.2. Kente ait değerlerin iyileştirilmesi, kent merkezlerinin ve kamu binalarının değerlerinin artırılması için programlar (Sokak mobilyaları, turizm levhaları, kentsel peyzaj ve korunması)
- 3.3. Verimli bitkiler ve meyve ağaçları kullanılarak sosyal yeşil alanların iyileştirilmesi ve/veya oluşturulması **
- 3.4. Kentsel yaşanabilirliğin artırılması (Kentın daha yaşanabilir olması için çalışmalar yapmak. Örnek olarak işe gidiş ve çıkış saatlerinde oluşan trafik sıkışıklığını azaltmak için

ICCHT – 2017
ULUSLARARASI KÜLTÜREL MİRAS VE TURİZM KONGRESİ
(INTERNATIONAL CONGRESS ON CULTURAL HERITAGE AND TOURISM)
KONYA, TURKEY
May 19-21, 2017

okulların veya kamu kurumlarının mesai saatlerini kaydırmak. İş yerlerinde kreş açılmasını teşvik etmek de örnek verilebilir.)

- 3.5. Marjinal alanların tekrar değerlendirilip kullanılması *
- 3.6. Vatandaşlara ve turistlere yönelik interaktif hizmetlerin geliştirilmesinde bilgi ve iletişim teknolojilerinden faydalanılması *
- 3.7. Sürdürülebilir mimari için hizmet masası oluşturulması (Biyomimari vb.)
- 3.8. Kentin internet ağına sahip olması (Fiber optik, kablosuz sistemler)
- 3.9. Kirleticilerin izlenmesi ve azaltılması (Gürültü, elektrik sistemleri vb)
- 3.10. Tele çalışmanın geliştirilmesi (Bilgisayar bağlantısıyla evden çalışma)
- 3.11. Kişisel sürdürülebilir kentsel planlanmanın teşviki (Pasif ev vb)
- 3.12. Sosyal altyapıyı desteklemek
- 3.13. Kamusal sürdürülebilir kentsel planlamanın teşviki (Pasif ev vb)
- 3.14. Kent içindeki kullanışlı yeşil alanların verimli bitkiler ile değerlendirilmesi **
- 3.15. Yerel ürünlerin ticarileşmesi için alanların yaratılması *
- 3.16. Atölyelerin korunması ve değerlerinin artırılması – doğal/yerel alışveriş merkezlerinin yaratılması (Tarihi kent merkezlerinde yer alan geleneksel kasap, fırın, bakkal vb. dükkanların desteklenmesi)
- 3.17. Yeşil alanlarda kullanılan beton miktarı (Metre küp olarak)

4. Tarımsal Turistik Esnaf ve Sanatçılara Dair Politikalar

- 4.1. Agroekolojinin geliştirilmesi (Yerel ürünlerin sertifikalandırılması, kültür müzeleri kurulması)** [2]
- 4.2. El yapımı ve etiketli veya markalı esnaf/sanatkâr ürünlerinin korunması *
- 4.3. Geleneksel iş tekniklerinin ve zanaatların değerinin artırılması *
- 4.4. Kırsal bölgede yaşayanların hizmetlere erişimini artırarak kırsal bölgelerin değerini arttırmak (Bölgedeki halkının hizmetlere ulaşımını arttırmak)
- 4.5. Kamuya ait restoranlarda (okul kantinleri, aş evleri vb) yerel, mümkünse organik ürünlerin kullanılması (Mümkünse yerel organik ürünlerin kullanılması. Okul kantinleri vb)
- 4.6. Kişisel kullanımda ve yemek sektöründe tat eğitimlerinin verilmesi ve mümkünse organik yerel ürünlerin kullanılmasının teşvik edilmesi *
- 4.7. Yerel ve geleneksel kültürel etkinliklerin korunması ve değerlerinin artırılması *
- 4.8. Otel kapasitelerinin artırılması (Yatak sayısının nüfusa yıllık oranının değerlendirilmesi)
- 4.9. Tarımda GDO kullanımının yasaklanması

ICCHT – 2017
ULUSLARARASI KÜLTÜREL MİRAS VE TURİZM KONGRESİ
(INTERNATIONAL CONGRESS ON CULTURAL HERITAGE AND TOURISM)
KONYA, TURKEY
May 19-21, 2017

4.10. Önceden tarım için kullanılmış alanların kullanımını hakkındaki imar planları için yeni fikirlerin varlığı

5.Misafirperverlik, Farkındalık ve Eğitim için Planlar

5.1. İyi karşılama (Kenti ziyaret edenlere yönelik çalışacak bir karşılama/tanıtım görevlisinin belirlenmesi, görevlendirilmiş kişilerin eğitimi, yönlendirme levhaları, ziyaretçilere uygun altyapı olanakları ve tanıtım ofisleri gibi bu alanda çalışan noktaların mesai saatlerinin düzenlenmesi)

5.2. Esnafın ve operatörlerin farkındalıklarını arttırmak (Fiyatların ve tarifelerin açık bir şekilde sergilenmesi)

5.3. Yavaş güzergahların mevcut olması (Basılı olarak veya internet sayfasında ve web üzerinde)

5.4. Önemli yönetsel kararlara tabandan tavana katılım sürecini sağlayacak aktif tekniklerin benimsenmesi

5.5. Eğitimciler, yöneticiler ve çalışanların Cittaslow temaları hakkında sürekli eğitim görmesi
**

5.6. Sağlık eğitimleri (Obezite, diyabet vb. sorunlara yönelik çalışmalar)

5.7. Yöre halkına Cittaslow'un anlamı hakkında sistematik ve kalıcı eğitim vermek *

5.8. Cittaslow üzerine yerel yönetim ile çalışan derneklerin aktif varlığı

5.9. Cittaslow kampanyalarının desteklenmesi *

5.10. Cittaslow logonun internet sayfasında ve antetli kağıt üzerinde kullanımı *

6.Sosyal Uyum

6.1. Azınlıklara yönelik ayrımcılığa karşı çalışmalar

6.2. Farklı etnik kökene sahip insanların aynı mahallede yaşaması (Azınlıkların veya farklı etnisiteye sahip kesimlerin yaşadıkları mahallelerde yaşayan insanların yerleşim yoğunluğu değerlendiriliyor. Örneğin şehrin “normal” bir mahallesinde kilometrekare başına 100 kişi düşerken şehrin “etnik” mahallesinde 300 kişi düşmesi, yerel yönetimin entegrasyon konusunda başarısız olduğu anlamına geliyor ve aday kentin bu kriterden düşük puan almasına neden oluyor.)

6.3. Engelli kişilerin entegrasyonu

6.4. Çocuk bakımının desteklenmesi

6.5. Genç neslin istihdam durumu

6.6. Yoksulluk

ICCHT – 2017
ULUSLARARASI KÜLTÜREL MİRAS VE TURİZM KONGRESİ
(INTERNATIONAL CONGRESS ON CULTURAL HERITAGE AND TOURISM)
KONYA, TURKEY
May 19-21, 2017

6.7. Toplumsal ortaklıklar/sivil toplum kuruluşların mevcudiyeti

6.8. Farklı kültürlerin entegrasyonu

6.9. Politikaya katılım

6.10. Belediyenin kamu konut yatırımı

6.11. Gençlik faaliyetlerinin yürütüldüğü bir alanların ve bir gençlik merkezinin mevcudiyeti

7.Ortaklıklar

7.1. Slowfood aktiviteleri ve kampanyaları için destek

7.2. Doğal ve geleneksel yiyecekleri Slowfood veya diğer kurumlar ile desteklemek

7.3. Eşleştirme projelerini desteklemek ve geliştirmekte olan ülkelerin Cittaslow ve Slowfood felsefelerinin yayılmasını da sağlayacak şekilde gelişmeleri için işbirliği yapmak

DÜNYADA YAVAŞ ŞEHİRLER (CITTASLOW)

Dünyada bulunan Yavaş şehirlerin www.cittaslow.org resmi sitesinde Mayıs 2017'de paylaşılan güncel listesinde 30 ülke 208 kent 70 kriterle Dünyadaki yavaş şehirlerin listesine ulaşmak mümkündür. Dünyada da Cittaslow olmak için adaylığa hazırlanan birçok şehir bulunmaktadır.

http://www.cittaslow.org/sites/default/files/content/page/files/246/cittaslow_list_may_2017.pdf

Şekil 2:Dünya daki (Cittaslow) Yavaş Şehirler (Url 1)

TÜRKİYEDE YAVAŞ ŞEHİRLER (CITTASLOW)

ICCHT – 2017
ULUSLARARASI KÜLTÜREL MİRAS VE TURİZM KONGRESİ
(INTERNATIONAL CONGRESS ON CULTURAL HERITAGE AND TOURISM)
KONYA, TURKEY
May 19-21, 2017

Türkiye’de Yavaş Şehir Hareketi İzmir’e bağlı Seferihisar’ın 28 Kasım 2009 tarihinde Türkiye’nin ilk, dünyanın 129. Sakin Şehri olarak Sakin Şehirler zincirinde yerini almasıyla başlamıştır. Türkiye’deki yavaş şehirler www.cittaslow.org resmi sitesinde Mayıs 2017 de paylaşılan güncel listesine göre 14 şehir "Yavaş şehir" ünvanını almaya hak kazanmıştır.

Bu şehirler; Akyaka/Muğla, Seferihisar/İzmir, Halfeti/Şanlıurfa, Perşembe/Ordu, Şavşat/Artvin, Taraklı/Sakarya, Vize/Kırklareli, Yalvaç/Isparta, Yenipazar/Aydın, Gökçeada/Çanakkale, Uzundere/Erzurum, Eğirdir/Isparta, Göynük/Bolu ve Gerze/Sinop. Türkiye’de ki Yavaş Şehirler tarihi, mimari güzellikleri, kültürel mirasları ve doğal güzellikleriyle turistlerin ilgisini her geçen gün daha fazla çekmektedir. Bu şehirlerde doğal ve organik ürünlerin satışı, yöresel halkın bu ürünlerle yemeklerini ve el emeği ürünlerini satması, doğal güzellikleri görmek için sorsal ve sanatsal aktivitelerle desteklenmesi ziyaretçilerin beğenisini toplamaktadır.

Türkiye’de yavaş şehir adayı olmak için hazırlanan şehir sayısı her geçen yıl artmaktadır. Üye olmak için bekleyen şehirler bulunmaktadır. Yavaş Şehir (Cittaslow) ünvanı kazanan şehirlerde yapılan hazırlıklar, turist hareketliliği, kültürel mirasın tanıtılması ve kazanç sağlanması aday şehirleri olumlu yönde etkilenmektedir.

Şekil 3: Türkiye deki (Cittaslow) Yavaş Şehirler (Url 1)

ICCHT – 2017
ULUSLARARASI KÜLTÜREL MİRAS VE TURİZM KONGRESİ
(INTERNATIONAL CONGRESS ON CULTURAL HERITAGE AND TOURISM)
KONYA, TURKEY
May 19-21, 2017

Tablo 1. Türkiye deki (Cittaslow) Yavaş Şehirler

1	Seferihisar	İzmir	2009	http://seferihisar.bel.tr
2	Akyaka	Muğla	2011	http://www.akyaka.bel.tr
3	Gökçeada	Çanakkale	2011	http://www.gokceada.bel.tr
4	Taraklı	Sakarya	2011	http://www.tarakli.bel.tr
5	Yenipazar	Aydın	2011	http://www.yenipazar.gov.tr
6	Yalvaç	Isparta	2012	http://www.yalvac.bel.tr
7	Perşembe	Ordu	2012	http://www.persembe.bel.tr
8	Vize	Kırklareli	2012	http://www.vize.bel.tr
9	Halfeti	Şanlıurfa	2013	http://www.halfeti.bel.tr
10	Şavşat	Artvin	2015	http://savsat.bel.tr
11	Uzundere	Erzurum	2016	http://www.uzundere.bel.tr
12	Eğirdir	Isparta	2017	http://www.egirdir.bel.tr
13	Göynük	Bolu	2017	http://goynuk.bel.tr
14	Gerze	Sinop	2017	http://gerze.bel.tr

KÜLTÜREL MİRAS

Kültürel miras, insanın birlikte yaşamasından doğan binlerce yıllık deneyiminin, aklının ve yaratıcılığının bugüne ulaşmayı başarmış kalıntıları olarak tanımlanabilir. Kültürel miras, insanın binlerce yıllık yaşam tecrübesi içerisinde biriktirdiği, geliştirdiği, kuşaktan kuşağa aktararak günümüze getirdiği zenginlikler bütünüdür. Kültürel miras, tek bir mimari yapı ya da tarihi kalıntılar gibi maddi unsurları içeren formlarla; bunun yanı sıra örf, gelenek, görenek ve sözlü kültür unsurları da kapsamaktadır (Erkal, 2010).

Literatür taraması yapıldığı zaman; kültürel mirasın, somut varlıklar ve soyut varlıklardan olarak iki grupta incelendiği görülmektedir (Trotter, 2001; McKercher, Ho & Du Cros, 2005;

ICCHT – 2017
ULUSLARARASI KÜLTÜREL MİRAS VE TURİZM KONGRESİ
(INTERNATIONAL CONGRESS ON CULTURAL HERITAGE AND TOURISM)
KONYA, TURKEY
May 19-21, 2017

Snowball & Courtney, 2010; Rodzi, Zaki & Subli, 2013). Kültürel miras, arkeoloji ve tarih ile ilgili kalıntılardan oluşan somut mirasın yanı sıra bir ulusun kimliği, kültürü ve tarihiyle ilgili somut olmayan değerleri de içermektedir. Coşar (2017) ye göre, Yavaş hareketin amacı ile somut olmayan kültürel mirasın korunmasına yönelik yapılan çalışmalar paralellik taşımaktadır. İkisi de geçmişten bugüne gelen değerlerin korunmasını sonraki kuşaklara aktarılmasını ve bu değerlerin gündelik hayatımızın bir parçası olmasını hedeflemektedir. İnsan hazineler, yöresel yemekler, türküler maniler, el sanatları, üretim biçimleri somut olmayan kültürel mirasın bir parçasıdır tüm bunların yaşantının bir parçası olmasını sağlayan çalışmalar sakin şehir kriterleri içinde yer almaktadır. Türkiye’de yavaş şehir kriterlerini sağlamak amacıyla yapılan çalışmalar somut olmayan kültürel mirasın da korunmasını sağlamaktadır. Kale ve saray gibi anıt eserler, arkeolojik alanlar, tarihi kentler ve dokular, kültürel peyzaja ek olarak dil, gelenek, dans, müzik, tören gibi yaşayan ama somut olmayan değerler de kültürel mirastır (Coşar, 2017). Kültürel miras, geçmiş ile bugün arasında bağlantı kurarak içinde yaşanılan kültüre ve dünyaya bir temel oluşturmaktadır. Manevi anlamda ise, insanların yaşamını zenginleştirmektedir (Aksoy& Ünsal, 2012).

UNESCO Genel Kurulunda 16 Kasım 1972 yılında kabul edilen Dünya Kültürel Mirasının Korunması Sözleşmesine Türkiye 1983 yılında taraf olmuştur. Bu sözleşmede kültürel miras tarihi yapıları, sit alanlarını, doğal çevreyi ve insanlığın binlerce yılda meydana getirdiği somut kültürel yapıları ve bu kültürel yapı içerisinde yer aldığı doğal çevresi kültürel miras olarak tanımlamıştır (Oğuz, 2013).

Kültürel miras ve turizmi, turizmin en hızlı gelişen ve en önemli bileşenlerinden biri olarak kabul edilmektedir (Poria vd., 2003). Miras turizminin gelişmesinde ana odak noktalar; yerel ekonomileri canlandırma, ev sahibi toplumun yaşam standartlarını arttırma, destinasyona turistleri çekebilmek, miras hakkındaki bilgileri yaymak ve kültürel mirasın yıkımlara karşı korunmasını sağlamaktır (Binoy, 2011). Bu nedenle miras turizmi genel turizm kapsamında ideolojik ve kurumsal kapsam bakımından farklıdır (Garrod & Fyall, 2000) .

TURİZM

Turizm doğal, çevresel ve kültürel kaynaklara yoğun olarak ihtiyaç duyan ve bunları ekonomik birer girdi olarak kullanan bir endüstridir (Duran, 2011). Yavaş akımı ve cittaslow hareketi, yavaş kentlerdeki dokuyu koruyarak yöre halkının yaşam kalitesini arttırmayı ya da korumayı hedeflemektedir. Turizmin önemli işlevlerinden birisi de farklı kültürleri tanımak ve bu yolla

ICCHT – 2017
ULUSLARARASI KÜLTÜREL MİRAS VE TURİZM KONGRESİ
(INTERNATIONAL CONGRESS ON CULTURAL HERITAGE AND TOURISM)
KONYA, TURKEY
May 19-21, 2017

farklı toplumlar ya da kültürler arasında anlaşmayı sağlamaktır (Kuntay, 2004)

Yavaş şehir hareketine katılan şehirlerin turistlerce tercih edilme oranı artmaktadır (Sezgin & Ünüvar, 2011). Ziyaretçiler bir çok turistik tatil yeri seçerken bir çok kaynaktan bilgi toplamaktadır günümüzde bu bilgi kaynağı çoğunlukla internet ve web siteleri üzerinde olmaktadır.

Yavaş şehir ağına üyeliğin belediyeler üzerinden gerçekleştiği düşünüldüğünde yerel yönetimlerin kontrolünde olan internet sitelerinin ve sosyal medya hesaplarının turistler tarafından öncelikli olarak kontrol edilmesi olasıdır. Ayrıca, belediyelerin kendilerini diğer şehirlerden farklılaştıran yavaş şehir temasına, haberlere ve etkinliklere internet sitelerinde yer vermelerinin şehirlerinin tanıtımına katkı sunacağı aşıkardır (Çoban & Harman 2016). Bu çalışmaların, Yavaş şehir hareketinin turizmi hızlandırdığı ve turistlerin ilgisini çektiği görülmektedir (Url 3-4-5).

Turizmden elde edilen ekonomik gelir, genel anlamda Türkiye’deki yavaş kent felsefesinin halk tarafından benimsenmesini kolaylaştırdığı görülmüştür. Cittaslow oluşumu yerel tatların, yerel mimarinin ve kültürel değerlerin korunmasını desteklemektedir. Bu durum da, kitle turizmi yerine alternatif turizm arayan turistler için iyi bir seçenek durumundadır (Çıtak & Özmen, 2016).

SONUÇ VE ÖNERİLER

Yavaş şehir hareketi (Cittaslow) Dünyada ve Türkiyede her geçen yıl artmaktadır. İlk olarak 2009 yılında Cittaslow üyeliği kabul edilen Türkiyede kısa zamanda üye sayısı ve üyeliğe hazırlanan şehir sayısı artmıştır. Cittaslow şehirleri adaylık sürecinde ve kriterleri yerine getirdikten sonra üye durumunda turistlerin ve ziyaretçilerin ilgisini çekmektedir. Yerli ve yabancı basın yoluyla ve sanal medyada üye şehirlerin bilinirliği artmakta ve Cittaslow üyesi şehre birçok yönden getirileri bulunmaktadır.

Şehrin sahip olduğu kültürel miraslar, mimarisi, doğal güzellikleri ve doğal kaynakları, somut olmayan kültürel mirasın da korunması ve tanıtılması sağlamaktadır. Ayrıca, Şehir halkı ürettiği ürünleri satarak veya bu ürünlerden yemek yaparak gelir sağlamaktadır.

KAYNAKÇA

ICCHT – 2017
ULUSLARARASI KÜLTÜREL MİRAS VE TURİZM KONGRESİ
(INTERNATIONAL CONGRESS ON CULTURAL HERITAGE AND TOURISM)
KONYA, TURKEY
May 19-21, 2017

- Aksoy, A. & Ünsal, D. (2012). *Kültürel Miras Yönetimi*. Anadolu Üniversitesi. Eskişehir.
- Binoy, T.A. (2011). *Archaeological and Heritage Tourism Interpretation a Study*. South Asian Journal of Tourism and Heritage. 4 (1):100-105.
- Çıtak, Ş. Ö., & Özmen, Ş. Y. (2016). *Sakin Şehirler Hızlı Turistler*. İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi, Cilt 5, Sayı 8, 2692-2706.
- Coşar, Y., (2017). *Somut Olmayan Kültürel Mirasın Korunmasında Kadın Emeğinin Rolü*. Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi, (38), 115-138
- Çoban, Ö., & Harman. S., (2016). *Yavaş şehir (Cittaslow) Türkiye Ağı na Üye Olan Şehirlerin İnternet sitelerinde Yavaş Şehir Temasının Görünürlüğü Üzerine Bir Araştırma*. 235-253.
- Duran, E. (2011). *Turizm, Kültür ve Kimlik İlişkisi; Turizmde Toplumsal ve Kültürel Kimliğin Sürdürülebilirliği*, İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Yıl: 10, S. 19, s. 291-313.
- Erkal, H. (2010). *UNESCO Yaşayan İnsan Hazineleeri Ulusal Sistemleri'nin, Somut Olmayan Kültürel Mirasın Yaşatılmasına Ve Gelecek Kuşaklara Aktarılmasına Etkisi Üzerine Bir İnceleme*. Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Halkbilimi Anabilim Dalı Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Ekinci, M. B., (2014). *The Cittaslow philosophy in the context of sustainable tourism development; the case of Turkey*. Tourism Management, 41 178-189.
- Prezenta, A., (2015). *The cittaslow movement: opportunities and challenges for the governance of tourism destinations*. Tourism Planning & Development 12.4, 479-488.
- Keskin, E. B., (2010). *Sürdürülebilir Kent Kavramına Farklı Bir Bakış Olarak Yavaş Şehirler (Cittaslow): Seferihisar Örneği*, Yüksek Lisans Tezi, Dumlupınar Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü
- Sezgin, M., & Ş. Ünüvar. (2011). *Yavaş Şehir Sürdürülebilirlik Ve Şehir Pazarlaması Ekseninde*, Konya: Çizgi Kitabevi
- Karadeniz, C. B. (2014). *Sürdürülebilir Turizm Bağlamında Sakin Şehir Perşembe*. Journal of International Social Research 7.29
- Poria, Y.; Butler, R. & Airey, D. (2003). *The Core of Heritage Tourism*. Annals of Tourism Research. 30 (1):238–254.
- Garrod, F. & Fyall, A. (2000). *Managing Heritage Tourism*. Annals of Tourism Research. 27(3): 682-708.
- Trotter, R. (2001). *Heritage tourism*. N. Douglas, N. Douglas & R. Derrett (Eds.), Special Interest Tourism (ss.415-447). Milton: John Wiley.
- McKercher, B., Ho, P.S.Y., & Du Cros, H. (2005). *Relationship between tourism and cultural heritage management: Evidence fram Hong Kong*. Tourism Management, 26, 539-548.
- Snowball, J.D., & Courtney, S. (2010). *Cultural heritage routes in South Africa: Effective tools for heritage conservation and local economic development?* Development Southern Africa, 27(4), 563-576.
- Rodzi, N.I.M., Zaki S.A., & Subli, S.M.H.S. (2013). *Between tourism and intangible cultural heritage*. Procedia- Social and Behavioral Sciences, 85, 411-420.
- Oğuz, Ö. M. (2013). *Somut Olmayan Kültürel Miras Nedir?* (2. Basım), Geleneksel Yayınları: Ankara.
- Kuntay, O. (2004), *Sürdürülebilir Turizm Planlaması*, Ankara: Alp Yayınevi

Url 1 <http://www.cittaslow.org> (Erişim Tarihi 15.05.2017)

Url 2 <http://cittaslowturkiye.org> (Erişim Tarihi 15.05.2017)

ICCHT – 2017
ULUSLARARASI KÜLTÜREL MİRAS VE TURİZM KONGRESİ
(INTERNATIONAL CONGRESS ON CULTURAL HERITAGE AND TOURISM)
KONYA, TURKEY
May 19-21, 2017

Url 3 <http://www.bloomberght.com/haberler/haber/1372591-yavas-sehrin-turizmi-hizlandi>
(Erişim Tarihi 20.07.2017)

Url 4 <http://www.turizmhabermerkezi.net/kose-yazisi/63/turist-tercihlerinde-devinim-sakin-sehir-cittaslow.html> (Erişim Tarihi 20.07.2017)

Url 5 <http://www.mudurnugudem.com/cittaslow-goynukden-mudurnuya-turist-yagiyor.html>
(Erişim Tarihi 20.07.2017)